

ИКОНОМИЧЕСКА ДЕМОГРАФИЯ

Население, Том 35, Книжка 1, 2017, 23-47

ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online)

<http://nasselenie-review.org>; e-mail: nasselenie_review@abv.bg

ОБРАЗОВАНИЕТО КАТО КАЧЕСТВЕНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ИКОНОМИЧЕСКИ АКТИВНОТО НАСЕЛЕНИЕ

Адриана ХРИСТОВА

*Институт за изследване на населението и човека при БАН,
секция „Икономическа и историческа демография“*

БЪЛГАРИЯ, гр. София 1113, ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6

adrianahristova@mail.bg

Резюме. В настоящата статия е направен кратък обзор и анализ на научните публикации на български и чуждестранни изследователи, които се занимават с проблемите за качеството на работната сила и за образованието като качествена характеристика на икономически активното население. Образованието на икономически активното население днес се разглежда от икономическите теории като съществен фактор за икономическото развитие на дадена страна. В същото време то е и основен индикатор за качеството на работната сила.

Основна задача, която си поставя изследването, е да се уточни представата за същността и мястото на образователното равнище на икономически активното население в сложната система на икономиката на съвременното общество и да се покажат множеството взаимовръзки между нея и процесите, които протичат в обществото на днешния етап от неговото развитие.

Ключови думи: образование и квалификация; икономическа активност; труд; качество на работната сила и икономически активното население.

В литературата статията да се цитира по следния начин:

Христова, Адр. (2017). Образованието като качествена характеристика на икономически активното население. *Население*, 1, 23-47. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online).

© Адр. Христова, 2017

Статията е постъпила през м. декември 2016

Приета за публикуване през м. март 2017

Публикувана онлайн през м. юни 2017

Авторът е прочел и одобрил окончателния вариант на ръкописа.

УВОД

Проблемът за образованието като качествена характеристика на икономически активното население е особено актуален за България, която през последните две десетилетия започна период на извършване на уникален преход във всички сфери на икономическия, социалния и политическия живот. Този преход е свързан със значително намаляване на размера на икономически активното население в страната ни след 1990 г., което се съчетава с поддържане на високо равнище на безработица. От друга страна, се наблюдават и съществени изменения в образователната му структура.

Значението на образованието като качествена характеристика на икономически активното население и значението на образователната система за развитието на икономиката са предмет на разглеждане в настоящата статия.

Използваните методи за изследване са преглед на специализираната литература и сравнителен анализ на научните публикации на български и чуждестранни изследователи, които се занимават с проблемите за качеството на работната сила и за образованието като качествена характеристика на икономически активното население.

Образованието е една от най-важните и значими за икономическото развитие качествени характеристики на икономически активното население. Днес образованието и квалификацията са фактори, на които се отделя все по-голямо внимание. Повишаването на качеството на работната сила е положителна предпоставка за икономическо развитие на страната ни в бъдеще. Състоянието на националната икономика и икономическият растеж са пряко свързани с равнището на знанията, уменията и квалификацията на икономически активните лица и с промените в тях. Повишаването на равнището и качеството на образованието на населението е предпоставка за засилване на приспособимостта му към новите изисквания на глобалната икономика. Проблемът, пред който е изправена нашата страна в условията на намаление размера на икономически активното население и неговото застаряване, е свързан с подобряване на образователната му структура. Изисква се ефективно използване и разпределение на наличните човешки ресурси, на техните знания и умения, както и подобряване на образователната и професионалната подготовка на икономически активното население, което е и основен приоритет във всички документи на ЕС.

НЯКОИ МЕТОДОЛОГИЧНИ И ИНФОРМАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ ПРИ ИЗСЛЕДВАНЕ НА ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИ АКТИВНОТО НАСЕЛЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

Между категориите икономически активно население и работна сила, икономическа активност и труд съществува строго определена йерархия във взаимоотношенията. Най-високо в йерархията стои категорията „труд“, тъй като тя представлява основен производствен фактор (Борисова 2004: 8–9). В икономическата теория (например още Кейнс, 1937 г.; Самуелсън;